

Een Molenaarsbond in Gemert

(door Peter van den Elsen)

Eind negentiende, begin twintigste eeuw organiseren zich alle beroepsgroepen. De molenaars richten in 1898 een landelijke Molenaarsbond op: de A.N.M.B (= Algemene Nederlandse Molenaars Bond). Vijf jaar later nemen molenaars in Gemert en omstreken het initiatief om te komen tot de oprichting van een lokale Molenaarsbond.

Het weekblad De Zuid-Willemsvaart van 21 januari 1903 maakt melding van de oprichting. In de herberg van Frans van den Boomen in Gemert, zelf molenaar van standerdmolen Het Zoutvat, zijn de molenaars uit Gemert, Handel, Boekel, Erp, Lieshout en Aarle-Rixtel bij elkaar gekomen om de mogelijkheid te bespreken voor het oprichten van een molenaarsbond. Als spreker treedt de heer Lucas Manders op, een molenaar uit Drunen. Hij brengt de voordelen van een dergelijke bond in kaart: het voorkomen van knoeierij in de handel, de ongevallenwet en zo meer.

Molenaar Manders weet de aanwezigen te overtuigen en men besluit in Gemert een Molenaarsbond op te richten. De aanwezigen kiezen de volgende personen in het bestuur: Willem van den Boomen (De Volksvriend, Gemert), Martinus van der Velden (De Peperbus, Gemert), Frans Jaspers (Door den Berg, Boekel), Cornelis Kruijsen (De Nijverheid, Erp) en Willem van de Ven (De Logt, Handel). Het bestuur besluit alle mo-

lenaars uit de directe omgeving van Gemert uit te nodigen voor een vergadering op 2 februari 1903 om de verdere plannen te bespreken. Het is niet bekend hoe lang de Gemertse Molenaarsbond heeft bestaan en of ze zich heeft aangesloten bij de landelijke organisatie.

Met de encycliciek Rerum Novarum als uitgangspunt organiseren katholieken zich vanaf het einde van de negentiende eeuw in categorale bonden met een katholieke signatuur. De Noord-Brabantse middenstanders komen relatief laat tot een rooms-katholieke organisatie. In 1911 vindt een vergadering plaats waarin de Brabantse molenaars het diocesaan molenaarsgilde Sint-Victor oprichten. Het is een onderafdeling van middenstandsvereniging De Hanze, met dr. Van Beurden, norbertijn en leerling van Gerlacus van den Elsen, als geestelijk adviseur (De Tijd, 22 november 1911).

In 1930 richten de regionale molenaars uit Helmond een onderafdeling op van het R.K. Molenaarsgilde Sint-Victor voor molenaars en graanhandelaren in hotel 'De Korenbeurs' in Helmond. Ook de Gemertse molenaars sluiten zich hierbij aan. In het bestuur van deze regionale afdeling zitten onder meer molenaar Kees van Eerd, secretaris, uit Beek en Donk en molenaar Harrie Verbeek, bestuurslid, uit De Mortel (De Zuid-Willemsvaart 24 februari en 17 juni 1930).

*Molen op de Logt in Handel (1908).
Onderaan de wiek molenaar en bestuurslid
van de Gemertse Molenaarsbond
Willem van de Ven.
Op de voorgrond Hanna van de Ven-Maas
en aan haar hand Anna van de Ven.
Anna van de Ven is de moeder van
Egi Roijakkers, de voorzitter van
Molenstichting Gemert-Bakel.*

